

u početku proljeća prije nego što se šaran počne da se mrijesti. Ovim ugovorom bi se utvrdila i obaveza ugovarajućih strana. Naknadu za ustupljeno pravo ribarenja plaćale bi SRZ-e organu koji bude upravljao ribarstvom na Hutovom Blatu i ta naknada treba da bude realna, jer ako bi se ribolov prepustio pojedincima onda bi se moglo od približno 200 ribara ubrati 1,200.000, do 2,000.000 dinara.

Da se ribarenje propusti pojedincima, ukoliko SRZ-e ne bi primile predložene odredbe ugovora, pojedinci-ribari uplaćivali bi određenu taksu potpisujući također ugovor i obavezu da će dodjeljene im jaruge, jazove i kladove držati u urednom stanju i da će provoditi uzgojne mjere u cilju una-

pređenja ribarstva, što bi pomenuti organ na Hutovom Blatu strogo kontrolirao.

Sasvim je prirodno da se SRZ-e, kao i pojedinci, moraju pobrinuti da nabave potreban ribarski pribor u prvom redu mreže, kako bi se i na Hutovom Blatu prišlo modernijem načinu ribolova. Do nabavke mreža trebalo bi odmah prići podizanju kulture košaračke vrbe radi dobivanja materijala za pravljenje ljesa za jazove i za vrške, jer ih ribari sa Hutova moraju dosta skupo plaćati.

Nadamo se, da će, ako se poboljšaju uzgojne mjere i bude pravilnije eksploatiralo, Hutovo Blato postati jedan uzoran i dobar ribolovni objekt.

Ing. M. Aganović

RIBARSKO GAZDINSTVO »BEOGRAD« REZULTATI NJEGOVOG RADA

Ribarsko gazdinstvo »Beograd« iskorišćava veliki, ali siromašni deo Dunava i Save. Od ušća reke Tise do ušća rečice Dobre i od ušća Drine do ušća Save u Dunav ima dosta kilometara toka dveju naših najvećih reka. No riblje bogatstvo danas nije tako veliko, ni iz daleka onoliko, koliko je bilo pre izgradnje odbranbenih nasipa u Vojvodini. Na celom ovom području ima samo nekoliko dobrih ribolovnih područja kao ona kod Belegiša, Beograda, Banatske Palanke, Kupinova i dr. čije riblje bogatstvo može da se nazove srednjim. Ostali deo je ispod srednjeg, a naročito tok reke Save.

Ukupni plan ulova ribe u 1951. god. ispunjen je sa 88%. Mestimično on je podbačen, kao što je na mestima znatno prebačen. Gornji deo Dunava od Beograda do ušća Tise najviše je podbacio plan. Njegov podbačaj od 33% tako je veliki, da je povukao podbačaj celoga gazdinstva. Sava je prebacila plan sa 102%. Srednji deo Dunava je dao ribe za 115% preko plana, a donji deo od Smedereva do Ban. Palanke podbacio je plan, ali samo za 13%. Ribari iz okolice Beograda imali su vrlo dobar ulov te su plan prebacili sa 137%.

Treba istaći da je bilo brigada koje su velikim zalaganjem uspele da postignu lepe rezultate, što im je donelo dobre prihode. Od 26 brigada državnog sektora, koliko ih je radilo preko cele godine, plan je premašilo njih 10. no to je premašenje naročito značajno kod brigada iz Banatske Palanke koje iznosi 173%. Ovdje je istovremeno postignut najveći ulov po planu brigade koji je do sada dostignut na vodama rib. gazd. »Beograd«. Ali i brigada iz Sremskih Boljevaca na Savi ne izostaje od one iz Ban. Palanke. Njen plan je prebačen sa 164%, a svaki pojedinac je ulovio po oko 1500 kgr. ribe, što predstavlja lep rekord za reku Savu. Posle ove dve brigade dolazi čitava grupa brigada koje su plan premaćile sa preko 130%.

Interesantno je uporediti ulov 1951 godine sa ulovom iz ranijih godina. Iako se proizvodni planovi ovoga gazdinstva redovno podbacuju, ipak iz ovog upoređivanja vidi se nagli napredak ribolova državnog sektora. Treba napomenuti da je ovo gazdinstvo pri osnivanju imalo samo nešto kancelarijskog inventara, bez ijednog ribarskog alata, bez ijednog čamca. Već 1948. godine gazdinstvo je dobilo skroman proizvodni plan, ali i on je ostvaren samo sa 53000 kgr. odnosno sa 58%.

Sledeće 1950 godine plan se povećao za oko 74%, ali se i broj ribara povećava za 92%. Međutim godišnji ulov iznosi 141500 kgr. ili 148% od prošlogodišnjeg, što pokazuje skoro trostruko povećanje ulova. No i pored ovako velikog ulova plan se nije ostvario. Podbačaj je

istina manji nego prethodne godine, ali još uvek iznosi 31%. Prošle 1951 godine plan se ponova povećava i sada sa 57% od onog iz 1950 g. Međutim broj ribara se sada povećava tako malo da je to beznačajno (0,04%). I pored skoro istog broja ribara plan se ove godine ostvaruje bolje nego prethodne. Ulovljeno je ukupno 245200 kgr. ribe što iznosi za 73% bolji ulov sa istim brojem ribara, nego prethodne godine.

Ukratko rečeno ako prestavimo plan ulova u 1949 godini sa 100 onda je on u 1950 g. bio 196, a u 1951 g. se penje na 307,7. Broj ribara ne raste u istoj razmeri. Ako njega u 1949 g. prestavimo sa 100, on u 1950 g. iznosi 192, ali u 1951. on iznosi samo 199,6. Kao što se vidi planeri su povećavali plan ulova u znatnoj količini, ali nisu u istoj razmeri povećavali radnu snagu koja treba taj ulov da ostvari. Iz toga izlazi da je stvarno iz godine u godinu povećavana norma ulova. Na drugoj strani ulov se peo još u većoj razmeri nego što je plan povećavan. Ako ulov u 1949 g. označimo sa 100 onda je on u 1950 g. bio 267, a u 1951 g. se penje čak na 462,9. Sve ove brojke nesumnjivo pokazuju da je ribolov državnog sektora znatno napredovao, iako plan nijedne godine nije ostvaren.

Razlozi za ovako veliki napredak državnog sektora ribarstva su raznoliki, ali se uglavnom svode na poboljšanje uslova rada na otvorenim vodama uopšte i na primenjivanje sve boljih i boljih oblika organizacije. Mora se naglasiti da je u 1949 godini važan razlog za slab lov bio nedostatak u ribarskim alatima, plovilima i ostaloj opremi. Sledeće godine ovo se stanje znatno popravilo, ali još uvek nije bilo zadovoljavajuće. U prošlogoj godini alata je bilo količinski dovoljno, ali kvalitativno on još uvek nije odgovarao.

Nepoverenje ribara u državni sektor bilo je takođe jedan od razloga u prvo vreme, da je lov ribe bio dosta slab. Posljednje godine ovaj razlog potpuno otpada, jer gazdinstvo ima dovoljno radne snage, iako još uvek tu i tamo pojedinci pokušavaju da stvore zabunu i unesu pometnju među članove brigada.

Glavni razlozi napredovanja u proizvodnji leže u boljoj organizaciji rada. U 1949 god. ribar je radio za mesečnu platu. On je istina bio zadužen normom, ali protiv ljudi koji nisu ispunjavali norme, nisu preduzimanе nikakve represalije. U 1950 g. ovaj sistem se poboljšao time što je obaveza čvršće postavljena. Sa druge strane sprovedena je efikasnija kontrola, tako da je norma stvarno bolje ispunjavana. Tek 1951 god. pronalazi se pravilan put. Radnički savet preduzeća rešava

da se ribar isplaćuje ne mesečno već po učinku. Sem toga za neizvršenje učinka predviđa kazne. Ovo deluje preko očekivanja. U ciframa ovako izgleda. Ako je ostvarenje norme u 1949 g. prikazano sa 100, u 1950 g. skače na 139, a u 1951 g. penje se na 232. Ovako veliki porast ulova učinio je da je i plata ribara porasla. Dok je ribar u 1949 g. lovio godišnje prosečno 638 kgr. riba u 1950 g. pri pojačanoj kontroli ulov je iznosio 886 kgr. po ribaru. U 1951 g. od kada se isplaćuje po učinku njegov prosečni godišnji ulov dostiže 1500 kgr. riba.

Istovremeno se i njegova plata razmerno povećava. Na ovaj način gazdinstvo je došlo do većeg prometa, ribar je došao do veće nagrade, a potrošač je došao do ribe. Ove 1952. g. uveden je ponova nov sistem. Primenjujući ove novine obračuna je pažnja, da se odstrane oni nedostaci, koji su ranijih godina uočeni. No još uvek je isuviše rano, da se ma šta kaže o novom načinu rada. O tome će nešto više i tačnije reći cifre na kraju godine.

ŠTETE OD POPLAVNE VODE NA RIBNJACIMA NR HRVATSKE U 1951. GODINI

U prvoj polovini meseca lipnja 1951. godine učestale kiše sa prolomom oblaka bile su povodom teške poplave u bazenu koji zatvara Moslavačka gora, Bilo-gora i zapadni ogranci požeškoga gorja. Ovako tešku poplavu u tom kraju nisu pamtili ni stariji ljudi. Od visoke vode napose je stradala okolina rijeke Ilove, pa i ribnjaci, koji su izgrađeni uz samo uže područje rijeke Ilove u Poljani i Končanici. I ribnjak u Antunovcu, u blizini Virovitice, koji je smješten na sjevernim obroncima Bilo-gore, obnovljen u 1950. godini, teže je oštećen od ove poplave.

Voda od neobično jakih oborina nenadano je ugrozila ribnjake u Končanici i Antunovcu, pa su ribarski radnici u naselju jedva u zadnji čas uspjeli spasiti stoku, dok je znatni dio namještaja po kućama ostao izložen poplavi i jednim dijelom upropašten. Usjevi u okolini ribnjaka Končanica dijelom su bili uništeni, a oni u okolini ribnjaka Poljana posve su propali, jer je voda stajala na poljima preko 8 dana.

Teren ribnjaka na kojem su izgrađeni ribnjaci u Antunovcu ima jači nagib, pa je oborinska voda iz okolnih brda naglo naišla, i brzo opala. Poplavna voda je ovdje prelazila preko nasipa i ribnjaka nekoliko sati. Na najvećem ribnjaku br. I. koji je zadnji i leži najniže u toj dugodolini, voda je probila glavni nasip, i sobom odnijela gotovo svu ribu.

U Končanici voda je naglo dolazila rijekom Ilovom, a i manjim potokom Đurđička sa okolnih brda. Voda se naglo podigla, a glavna vodena struja prelazila je preko svih ribnjaka, ali iza 24 sata voda se ponovno vratila u riječno korito.

Ribnjak Poljana leži oko 40 km nizvodno ispod Končanice, pa je poplava tamo stigla dan kasnije, i bila prethodno telefonom najavljena. Ovdje je dugodolina kojom prolazi Ilova mnogo šira no u Končanici, pa se je voda mnogo laganije dizala, dok se nije poravnala iznad samih nasipa ribnjaka. Ali je i voda mnogo laganije opadala, tako da je poplavna voda ležala 6—8 dana iznad ribnjaka.

Zapravo šteta od ove poplave na zemljanim nasipima i vodenim građevinama nije bila velika, u poređenju sa poplavom iz 1947. godine, kada je

poplava bila mnogo manja, ali šteta od nabujale vode na postrojenjima ribnjaka znatno veća.

Učestale kiše pale u 1951. god. početkom meseca lipnja snizile su toplotu zraka i vode. Niska temperatura vode izravno je djelovala na smirivanje ribe, koja je inače u to godišnje doba u živom pokretu, a pogotovo kada osjeti strujanje vode. To je bio uzrok, da su radi zahvaćene vode iza poplave ribnjaci izgledali prazni, pusti bez života i pokreta ribe. Što više u ribnjacima nije bilo ni sitnih životinjica-planktona, koji je sobom voda otplavila. Svi su ovi znaci ukazivali na to, da je nadošla voda sobom otplavila ribu. Sumnja je bila opravdana to više, što riba u Poljani nije kroz 2—3 tjedna iza poplave dolazila na bačenu hranu.

Kako je voda, međutim, u ribnjacima postepeno zagrijavana, zapaženo je sve veće kretanje i nazočnost ribe, koja je počela u masama dolaziti na hranilišta. Sumnja da je riba nestala bila je sve manja, pa je dalje riba prema planu prihranjivana bez obzira na gubitke od poplave. I pokusni ribolov, povremena kontrola racionalnog uzgoja ribe, dao je sigurni dokaz, da riba redovito prima hranu, a prirast na težini da je normalan, te nema naglih skokova u težini, koji bi ukazivali, da u pojedinom ribnjaku ima malo ribe. Sve ovo obzirom na neobičnu poplavu dalo je povoda, da je sa velikim interesom iščekivan rezultat ishoda uzgoja ribe kod ribolova.

Na ribnjacima u Antunovcu veća šteta od odbjele ribe bila je samo u prvom najdonjem ribnjaku. Ovdje je nabujala voda probila i do temelja odnijela nasip na najduljem dijelu ribnjaka kod ispusnoga grlenjaka, pa je svu ribu voda otplavila. No iz svih ostalih jedanaest ribnjaka pojedanih u toj dugodolini u stepenastom poretku, šaran nije izašao, i ako je voda prelazila preko svih ribnjaka. Ovdje je bio nasađen samo šaran, a kod ribolova broj ribe gotovo svuda bio je potpun. No ipak je u pojedinim ribnjacima bilo manjkova, odnosno viška nasađene ribe, i pomišane razne veličine ribe, dokaz da je ipak jedan dio ribe prelazio iz ribnjaka u ribnjak.

Ribnjaci u Končanici imali su neznatnu štetu na provaljenom nasipu kod donjih zimovnika.